

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХАЛХГОЛ СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН 10
ДУГААР АНГИАС ГАЗАРЗҮЙН ХИЧЭЭЛЭЭР АВАХ АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН
МАТЕРИАЛ**

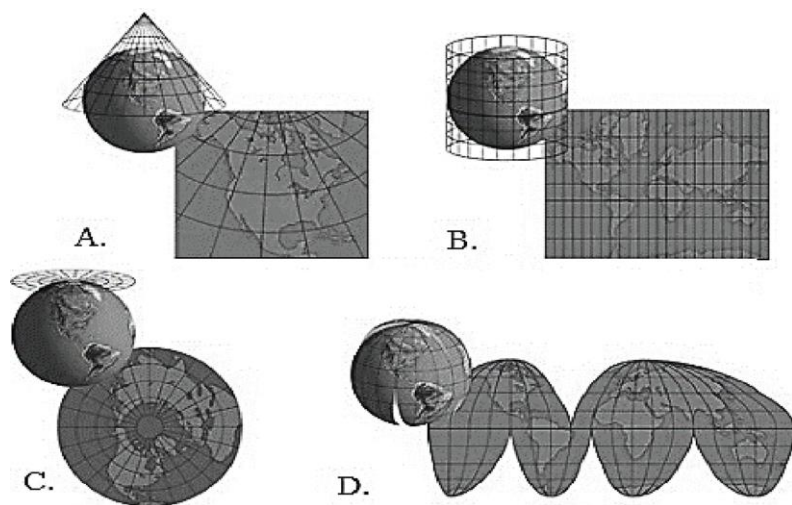
“А” ХУВИЛБАР

Анги: .....

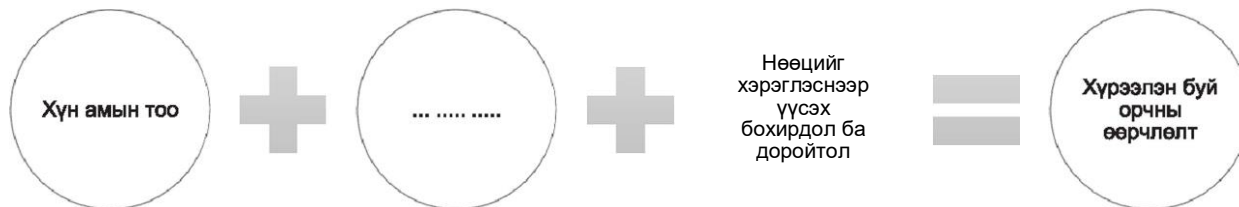
Нэр: .....

СОНГОХ ДААЛГАВАР

1. Газар зүйн зургийн тусгагийн төрлүүдийг ажиглан гүүдийн буюу тэнцүү талбайт, цилиндрийн тусгагийг илэрхийлсэн зургийг сонгоно уу. /1 оноо/

2. Дэлхий тэнхлэгээ эргэхдээ 1 цагт уртрагийн хэдэн градус зайг туулдаг вэ? /1 оноо/
A. 360°   B. 45°   C. 15°   D. 4°
3. 12 сарын 22-нд нар ..... дээр эгц тусах бөгөөд энэ өдрийг монголчууд ..... гэж нэрлэдэг. /1 оноо/
A. Матрын зам, ес эхлэх өдөр   B. Мэлхийн зам, ес эхлэх өдөр
C. Экваторын шугам, өдөр шөнө тэнцэх өдөр
D. Хойд туйлын цагираг, өвлийн туйлын өдөр
4. Хүрээлэн буй орчны өөрчлөлтөд хүн амын үзүүлэх нөлөөллийн схемд дутууг

гүйцээгээрэй. /1 оноо/

- A. Байгалийн нөөцийн хэмжээ   B. Гадаргын ба гүний ус
C. Уур амьсгалын нөхцөл   D. Хөрсний үржил шим
5. Чулуулгийг гарал үүслээр нь зөв ангилсныг сонго. /1 оноо/
A. Хүрмэн, тунамал,   B. Боржин, тунамал,   C. Тунамал,   D. Боржин, магмын,
магмын   хүрмэн   хувирмал, магмын   хувирмал

6. Дэлхийн дундаж радиус 6371 км, үүнээс 1240 гаруй км-ийг хатуу бодисоос тогтсон, даралт маш өндөр давхарга эзэлдэг. Энэ нь дэлхийн дотоод бүтцийн аль давхаргыг дүрсэлсэн байна вэ? /1 оноо/
 А. Газрын давхарга   В. Манти   С. Гадаад цөм   D. Дотоод цөм
7. Астеносфер аль давхаргад байдаг вэ? /1 оноо/
 А.Газрын давхаргад   В.Дээд мантид   С.Гадаад цөмд   D.Дотоод цөм
8. Манай оронд ямар салхи зонхилдог вэ? /1 оноо/
 А. Пассат салхи   В. Баруун зүгийн сахи   С. Зүүн зүгийн салхи   D. Муссон салхи
9. Агаарын хийн 90 хувь орших бөгөөд усны уур, үүл, манан үүсэх бороо цас орох үзэгдэл явагддаг хийн мандлын үе давхаргыг сонгоорой. /1 оноо/
 А. Ионсфер   В. Мезосфер   С. Тропосфер   D. Стартосфер
10. Тодорхой температуртай агаарын шингээж болох усны уурын дээд хэмжээг юу гэх вэ? /1 оноо/
 А. Үнэмлэхүй чийг   В. Үнэмлэхүй чийгийн багтаамж   С. Харьцангуй чийг   D. Дутмаг чийг
11. Түр зуурын болон тогтмол салхинд туугдаж үүссэн далайн урсгалыг..... гэнэ. /1 оноо/
 А. Нөхөх урсгал   В. Нягтын урсгал   С. Дрейф урсгал   D. Хүйтэн урсгал
12. Биомандлын хил хязгаарыг хэрхэн тогтоодог вэ? /1 оноо/
 А.Агаар мандалд амьд бие амьдрах нөхцөлөөр
 В. Чулуун мандалд амьд бие амьдрах нөхцөлөөр
 С. Тухайн орчинд амьд бие оршин амьдрах нөхцөлөөр
 D. Чулуу ба цөлд амьд бие оршин амьдрах нөхцөлөөр
13. Глобус ба газар зүйн зураг дээр алдааг багасгах зорилгоор хэрэглэж байгаа аргыг .....гэнэ. /2 оноо/
 А.Тусгаг   В. Гажилт   С. Картограф   D. Зурагзүй
14. Зурагзүйн дүрслэлийн аргуудыг тодорхойлолттой тохируулна уу? /2 оноо/
 1. Тэмдгийн арга   а. Геометрийн дүрс, төлөөлсөн зураг, үсэг тоо зэргийг ашиглан
 юмс, үзэгдлийн тархалтыг илэрхийлэх
 2. Ареалын арга   b. Тодорхой тоо, үзүүлэлтийг төлөөлсөн цэгийн тусламжтайгаар үзэгдлийн тархалт, байршлыг илэрхийлэх
 3. Цэгийн арга   c. Нутаг дэвсгэрийн хүрээнд тархсан юмс, үзэгдлийн шинж чанарын ялгааг өнгөөр илэрхийлэх
 4. Өнгөт дэвсгэрийн арга   d. Аливаа юмс үзэгдлийн тархалт, байршлын хил хязгаарыг өнгө, зураас, бичиг болон шугамыг ашиглан үзүүлэх
 a.1b2c3a4d   b.1a2c3b4d   c.1a2d3b4c   d.1b2a3d4c
15. Орчлон ертөнцийн биетүүдийг багаас нь том руу зөв дараалуулсан хариултыг сонгоно уу? /2 оноо/
 А. Сар, дэлхий, нарны аймаг, сүүн зам
 В. Сүүн зам, сар, нарны аймаг, дэлхий
 С. Дэлхий, нарны аймаг, сүүн зам, сар
 D. Сүүн зам, нарны аймаг, дэлхий, сар
- 16.Хүснэгтийг ажиглан даалгаврыг гүйцэтгээрэй. /2 оноо/

Бүс нутаг	200 м хүртэл	200-500м	500-1000м	1000-2000м	2000м -ээс дээш
-----------	--------------	----------	-----------	------------	-----------------

Азийн хүн ам (хувиар)	56	24	12	7	1
--------------------------	----	----	----	---	---

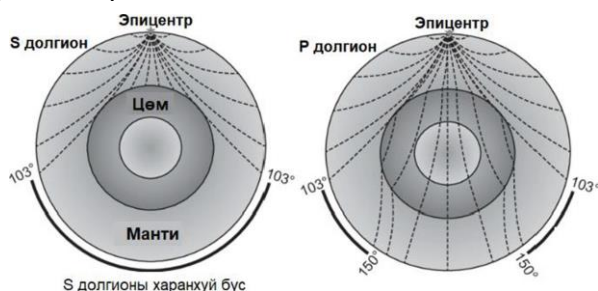
1000м-ээс дээш өндөрт Ази тивийн хүн амын 8 % нь амьдарч байгаад нөлөөлсөн хүчин зүйл юу вэ?

- A. Далайн эрэг
- B. Өндөр уулс
- C. Тааламжтай уур амьсгал
- D. Хэт халуун

17. Хүн ам амын нягтшил хамгийн их бүс нутгийг сонгоорой. /2 оноо/

- A. Зүүн Европ
- B. Өмнөд Ази
- C. Төв Америк
- D. Хойд Африк

18. Дэлхийн дотоод бүтцийн үе давхаргад 8 болон P долгионы тархалтыг дүрслэн харуулжээ. Зургийг ажиглан дэлхийн мантийн давхаргад долгион хэрхэн тархаж байгааг тодорхойлоорой. /2 оноо/

- A. 8 долгионы хурд дэлхийн бүх үе давхаргад жигд тархана.
- B. 8 долгион мантид бүрэн тархана.
- C. P долгион мантийн давхаргад ихэнхдээ тархана.
- D. P долгион бүх давхаргад тархахгүй.

нийлж Гималайн нуруу үүссэн бэ? /2 оноо/

- A. Өмнөд Америкийн хавтан, Евразийн хавтан
- B. Африкийн хавтан, Евразийн хавтан
- C. Евразийн хавтан, Энэтхэг-Австралийн хавтан
- D. Антарктидын хавтан, Энэтхэг-Австралийн хавтан

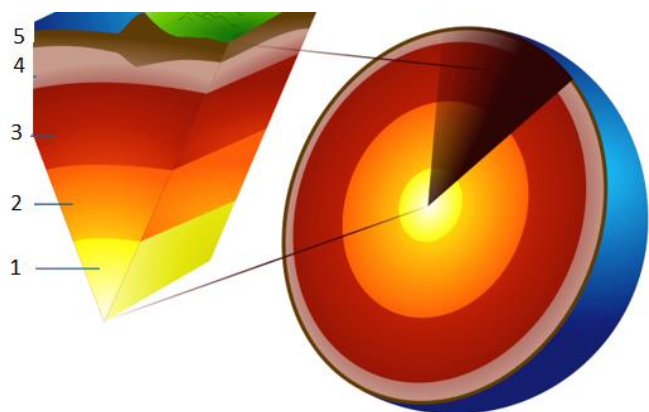
20. Тунамал гаралтай чулуулгийг гурван төрөлд ангилдаг бөгөөд хүлэр, нүүрс, газрын тос, шохойжсон яс зэрэг нь аль ангилалд багтах вэ? /2 оноо/

- A. Бялхмал
- B. Хэмхдэс
- C. Химийн
- D. Органик

21. Нарнаас ирэх цацраг нь энергийн гол эх үүсвэр, дулааны горимыг тогтоогч болдог. Та дараах газруудаар аялах бол ойсон гэрлээс таныг хамгаалах зориулалттай "Нүдний хар шил"-ээ хаана хамгийн их зүүх шаардлагатай вэ? /2 оноо/

- A. Ой мод
- B. Хээр тал
- C. Элс
- D. Мөс

22. Хоёрын тоогоор дэлхийн дотоод бүтцийн ямар хэсгийг тэмдэглэснийг сонгоно уу? /2 оноо/

- A. Газрын давхарга
- B. Манти
- C. Гадаад цөм
- D. Дотоод цөм

23. Аянга цахилгаантай аадар бороо, мөндөр ордог, маш бараан өнгийн, зузаан давхаргыг

хамарсан үүлний төрлийг сонгоорой. /1 оноо/

- A. Борооны давхраат үүл
- B. Борооны бөөн үүл
- C. Давхраат бөөн үүл
- D. Бөөн үүл

24. Уулын бэлд агаарын даралт 850 мм, уулын оройд агаарын даралт 800 мм, агаарын дундаж

температур 140C бол уулын өндрийг олно уу? /2 оноо/

P1 - P2

$$H = 16000 \frac{P1 - P2}{P1 + P2} (1 + a1) a = 0.004$$

- A. 27.1 м
- B. 487 м
- C. 512 м
- D. 756 м

25. Намрын налгар өдөр агаарын температур 20⁰ C, чийгийн багтаамж 17.5 гр/м³, харьцангуй чийг 25 % байсан бол үнэмлэхүй чийг (агаарт тухайн үед буй усны уурын дээд хэмжээ)-ийг олно уу. /2 оноо/

- A. 3.5 гр/м³
- B. 4.3 гр/м³
- C. 5 гр/м³
- D. 6 гр/м³

26. Монгол улс (ХӨ45⁰), Солонгос улс (ХӨ40⁰) жилийн 4 улиралтай, Энэтхэг улс (ХӨ20⁰), Филиппин улс (ХӨ10⁰) жилийн 2 улиралтай, Эквадор улс (0⁰), Сингапур улсад улирал солигддоггүй. Украин улс (ХӨ50⁰) хэдэн улиралтай вэ? /2 оноо/

- A. Жилийн 2 улиралтай
- B. Жилийн 4 улиралтай
- C. Улирал солигддоггүй
- D. Муссоны улиралтай

27. Уур амьсгалын өөрчлөлтөд нөлөөлж буй хүний үйл ажиллагаа юу вэ? /1 оноо/

- A. Нарны цацрагийн өөрчлөлт
- B. Авто тээврийн ашиглалт
- C. Галт уулын идэвхжилт
- D. Дэлхийн туйлын шилжилт

28. Хойд хагаст оршдог, дулаан дутагдалтай учир чийг илүүдэн, намаг тундр элбэг тархсан байдаг газарзүйн бүслүүрийг сонгоорой. /2 оноо/

- A. Сэрүүн бүслүүр, далай
- B. Сэрүүн бүслүүр, эх газар
- C. Хүйтэтэр бүслүүр
- D. Хүйтэн буюу туйлын

29. Аль биомассын хэмжээ бага байх вэ? /2 оноо/

- A. Говь цөл
- B. Өвстэй тал
- C. Ой мод
- D. Тариалангийн талбай

30. Газар хөдлөлтийн үед хэрэглэх цүнхийг хүн бүр бэлдэх хэрэгтэй байдаг. Цүнхэнд юу юу байх нь чухал вэ? /2 оноо/

- A. Хөнжил, дулаан хувцас, утасны цэнэглэгч
- B. Шүгэл, гар чийдэн, лаазалсан хүнс
- C. Газ, ном дэвтэр, банкны карт
- D. Хиам, хөлдүү мах, 5 литр ус

31. Жилдээ 280 орчим хоног нартай байдаг Монгол орны хувьд малчин өрх жилийн турш цахилгаан үүсгүүр (чийдэн, зурагт, хөргөгч)-тэй байхын тулд сэргээгдэх эрчим хүчний алийг хэрэглэх нь оновчтой гэж бодож байна вэ? /1 оноо/

- A. Дэлхийн дотоод дулааныг байнга ашиглах боломжтой
- B. Нарны хавтанг жилийн турш ашиглах боломжтой
- C. Усны эрчим хүчийг жилийн турш ашиглах боломжтой
- D. Салхины эрчим хүчийг жилийн турш ашиглах боломжтой

32. Өнгөрсөн жил Болдын гэр бүлийн хийж хэрэгжүүлсэн ажлуудаас аль нь хөрс хамгааллын ЭСРЭГ үйл ажиллагаа вэ? /2 оноо/

- A. Био жорлон суурилуулсан
- B. Үнсээ гуу, жалганд хаясан
- C. Мод тарьж, хашаагаа зүлэгжүүлсэн
- D. Хог хаягдлаа ангилан ялгадаг болсон

33. Схемийг ашиглан даалгавраа гүйцэтгээрэй. /1 оноо/

Хуурайшилт нэмэгдэхэд хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд юу хийх хэрэгтэй вэ?

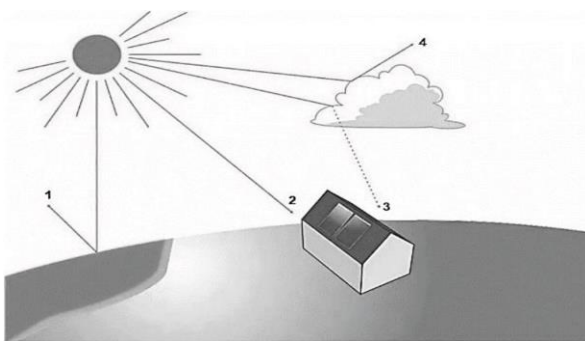
Хуурайшил —► дараалласан халуун едөр, хур тунадасгүй едөр нэмэгдэх —►
—► гангынэрчимжилт нэмэгдэх —► таримал ургамлын ургац буурах

- A. Ганд тэсвэртэй бэлчээрийн олон наст ургамал тариалах
- B. Нэг наст ургамлыг тариалах талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх
- C. Хур тунадасны усаар тэжээгдэх олон наст ургамал тариалах
- D. Таримал ургамлыг тариалах талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх

34. Нарны аймагт одон орны нэгж (о.о.н) гэх зайн нэгжийг ашигладаг. 1 о.о.н нь дэлхий ба нарны хоорондох зайгаар илэрхийлэгддэг бол нарнаас 228 сая км -т орших Ангараг гараг хэдэн о.о.н зайд оршиж байна вэ? /2 оноо/

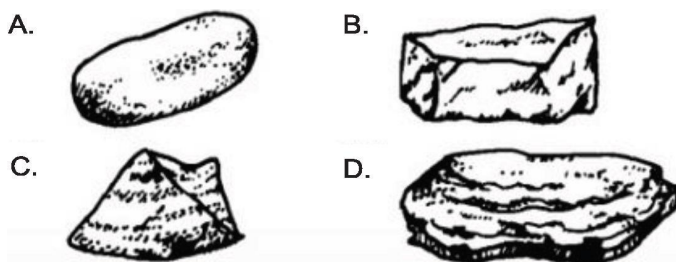
- A. 0.152
- B. 0.658
- C. 1.52
- D. 15.2

35. 2, 3, 4 дугаартай нарны цацрагийн төрлүүдийг нэрлээрэй. /1 оноо/

- A. 2-ойсон, 3-шулуун, 4-сарнисан
- B. 2-ойсон, 3-сарнисан, 4-шулуун
- C. 2-сарнисан, 3-шулуун, 4-ойсон
- D. 2-шулуун, 3-сарнисан, 4-ойсон

36. Аль чулуулгийн дээж нь урсгал усанд хамгийн хурдан хугацаанд элэгдэлд орсон байна вэ? /2 оноо/

37. Дэлхийн хийн мандлын 5 үеийг ялгахдаа ЮУНД үндэслэдэг вэ? /1 оноо/

- A. Салхины хурд
- B. Озоны үетэй
- C. Тунадас унадаг
- D. Температурын өөрчлөлт

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХАЛХГОЛ СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН 10
ДУГААР АНГИАС ГАЗАРЗҮЙН ХИЧЭЭЛЭЭР АВАХ АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН
МАТЕРИАЛ**

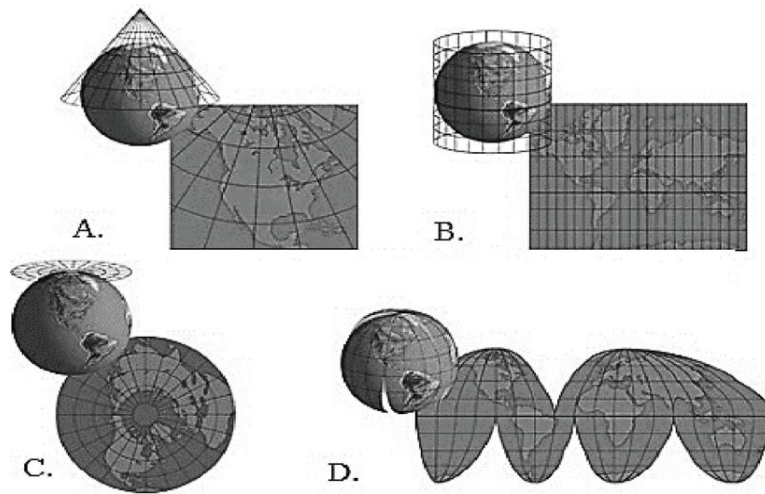
“Б” ХУВИЛБАР

Анги: .....

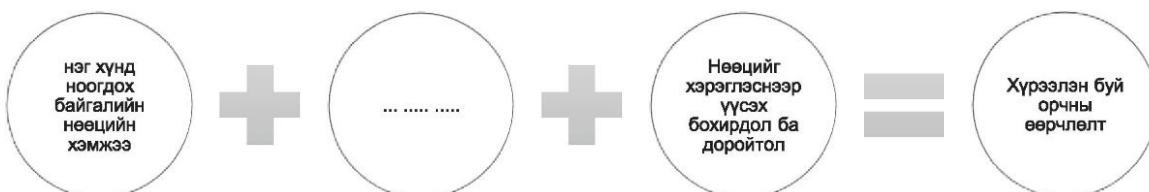
Нэр: .....

СОНГОХ ДААЛГАВАР

1. Газар зүйн зургийн тусгагийн төрлүүдийг ажиглан меркаторын буюу тэнцүү өнцөгт цилиндрийн тусгагийг илэрхийлсэн зургийг сонгоно уу. /1 оноо/

2. Дэлхий тэнхлэгээ эргэхдээ 15° -ын зам туулахад хэдэн цаг зарцуулах вэ? /1 оноо/
A. 24 цаг   B. 12 цаг   C. 4 цаг   D. 1 цаг
3. 6 сарын 22-нд нар ..... дээр эгц тусах бөгөөд энэ өдрийг монголчууд ..... гэж нэрлэдэг. /1 оноо/
A. Матрын зам, зуны туйлын өдөр   B. Мэлхийн зам, зуны туйлын өдөр
C. Экваторын шугам, өдөр шөнө тэнцэх өдөр
D. Хойд туйлын цагираг, өвлийн туйлын өдөр
4. Хүрээлэн буй орчны өөрчлөлтөд хүн амын үзүүлэх нөлөөллийн схемд дутууг гүйцээгээрэй. /1 оноо/

- A. Уур амьсгалын нөхцөл
C. Хүн амын тоо

- B. Гадаргын ба гүний ус
D. Хөрсний үржил шим

5. Дэлхийн дундаж радиус 6371 км, үүнээс 1240 гаруй км-ийг хатуу бодисоос тогтсон, даралт маш өндөр давхарга эзэлдэг. Энэ нь дэлхийн дотоод бүтцийн аль давхаргыг дүрсэлсэн байна вэ? /1 оноо/
 А. Газрын давхарга   В. Манти   С. Гадаад цөм   D. Дотоод цөм
6. Дэлхийн дотоод үе давхаргын шинж чанарыг харуулсан хүснэгтийг ажиглан буруу хариуг олоорой. /1 оноо/

Дотоод үе давхарга	Массад эзлэх хувь	Гүн (км)	Нягт (г\см ³)	Температур (°C)	Даралт (гПа)
Газрын давхарга	0.8	0-40	2.7-2.0	1000	
Дээд манти	10.4	40-700	3.6	1400-1700	5066250
Доод манти	57.4	700-2900	5.6	1700-4700	101325 x 10 ³
Гадаад цөм	нийтдээ	2900-5150	11.52	5000	1317225 x 10 ³
Дотоод цөм	31.5	5150-6371	12.5-13	5000-6500	303975 x 10 ³

- А. Гүн рүү болох тусам температур нэмэгдэж байна.
 В. Гүн рүү болох тусам даралт нэмэгдэж байна.
 С. Гүн рүү болох тусам нягт буурч байна.
 D. Гүн рүү болох тусам даралт буурч байна.
7. Дэлхийн хамгийн гадна талын нимгэн, хатуу бүрхэвч аль нь вэ? /1 оноо/
 А. Астонесфер   В. Манти   С. Агаар мандал   D. Чулуун мандал
8. Дэлхийн дотоод бүтэц, шинж чанарыг хэрхэн судалдаг вэ? /1 оноо/
 А. Галт уул дэлбэрэх үед ялгарах усны уур, хий
 В. Газар хөдлөлийн үед үүсэх чичирхийллийн долгион
 С. Салхи, усны үйл ажиллагаа
 D. Уулын чулуулгийн өгөрших үйл явц
9. Хийн мандлын доод үе давхарга (орчих мандал)-ыг сонгоорой. /1 оноо/
 А. Тропосфер   В. Стратосфер   С. Мезосфер   D. Термосфер
10. Агаарт байгаа усны уурын дээд хэмжээг юу гэх вэ? /1 оноо/
 А. Дутмаг чийг   В. Үнэмлэхүй чийгийн багтаамж   С. Харьцангуй чийг
 D. Үнэмлэхүй чийг
11. Нэг газраас урсан одсон усны массыг нөхөхийн тулд өөр газраас урсан ирж буй далайн урсгалыг..... гэнэ. /1 оноо/
 А. Нөхөх урсгал   В. Нягтын урсгал   С. Дрейф урсгал   D. Хүйтэн урсгал
12. Хөрсний үндсэн бүрэлдэхүүний дийлэнх хувь буюу 45% -ийг эзлэх хэсгийг сонгоорой. /1 оноо/
 А. Агаар   В. Ус   С. Органик бодис   D. Органик бус бодис
13. Газар зүйн зургийг ашиглан зөв хариултыг сонгоорой. Зураг зүйн дүрслэлийн ямар аргыг ашигласан байна вэ? /2 оноо/

- А.Картограмм   В. Картодиаграмм   С. Тэмдгийн   D. Ижил шугам

14. Зурагзүйн дүрслэлийн аргуудыг тодорхойлолттой тохируулна уу? /2 оноо/

1. Тэмдгийн арга ашиглан
 2. Ареалын арга тусламжтайгаар
 3. Цэгийн арга
 4. Өнгөт дэвсгэрийн арга
- a. Геометрийн дүрс, төлөөлсөн зураг, үсэг тоо зэргийг юмс, үзэгдлийн тархалтыг илэрхийлэх
 б. Тодорхой тоо, үзүүлэлтийг төлөөлсөн цэгийн үзэгдлийн тархалт, байршлыг илэрхийлэх
 c. Нутаг дэвсгэрийн хүрээнд тархсан юмс, үзэгдлийн шинж чанарын ялгааг өнгөөр илэрхийлэх
 d. Аливаа юмс үзэгдлийн тархалт, байршлын хил хязгаарыг өнгө, зураас, бичиг болон шугамыг ашиглан үзүүлэх
- a.1b2c3a4d   b.1a2c3b4d   c.1a2d3b4c   d.1b2a3d4c

15. Орчлон ертөнцийн биетүүдийг томоос нь бага руу зөв дараалуулсан хариултыг сонгоно уу? /2 оноо/

- A. Сар, дэлхий, нарны аймаг, сүүн зам   B. Сүүн зам, сар, нарны аймаг, дэлхий
 C. Дэлхий, нарны аймаг, сүүн зам, сар   D. Сүүн зам, нарны аймаг, дэлхий, сар

16. Хүн ам амын нягтшил хамгийн их бүс нутгийг сонгоорой. /2 оноо/

- A. Зүүн Европ   B. Өмнөд Ази   C. Төв Америк   D. Хойд Африк

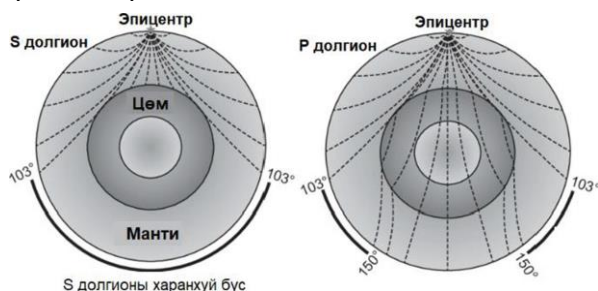
17. Хүснэгтийг ажиглан даалгаврыг гүйцэтгээрэй. /2 оноо/

Бүс нутаг	200 м хүртэл	200-500м	500-1000м	1000-2000м	2000м -ээс дээш
Азийн хүн ам (хувиар)	56	24	12	7	1

1000м-ээс дээш өндөрт Ази тивийн хүн амын 8 % нь амьдарч байгаад нөлөөлсөн хүчин зүйл юу вэ?

- A. Далайн эрэг   B. Өндөр уулс   C. Тааламжтай уур амьсгал   D. Хэт халуун

18. Дэлхийн дотоод бүтцийн үе давхаргад 8 болон P долгионы тархалтыг дүрслэн харуулжээ. Зургийг ажиглан дэлхийн дотоод үе давхаргад долгион хэрхэн тархаж байгааг тодорхойлоорой. /2 оноо/

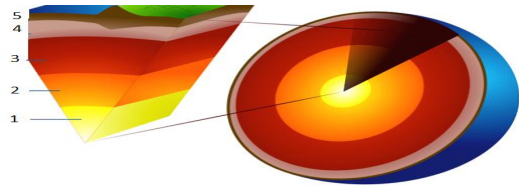

- A. 8 долгионы хурд дэлхийн бүх үе давхаргад жигд тархана.
 B. 8 долгион мантид бүрэн тархана.
 C. P долгион мантийн давхаргад ихэнхдээ тархана.
 D. P долгион бүх давхаргад тархахгүй.

19. Энэтхэг-Австралийн болон Евразийн хавтангуудын зааг дээр аль нь үүссэн бэ? /2 оноо/

- A. Гималайн нуруу   B. Андын нуруу
 C. Алтайн нуруу   D. Альпийн нуруу

20. Нэгийн тоогоор дэлхийн дотоод бүтцийн ямар хэсгийг тэмдэглэснийг сонгоно уу? /2 оноо/

А.Газрын давхарга

В.Манти

С.Гадаад цөм

Д.Дотоод цөм

21. Далайн дулаан урсгал аль нь вэ? /2 оноо/

А. Перугийн урсгал

В. Баруун Австралийн урсгал

С. Бенгалын урсгал

Д. Гольфстримын урсгал

22. Усны нөөцийн хадгалагдах хугацаа хамгийн багатай буюу 1 долоо хоног хадгалагдах төрлийг сонгоорой. /2 оноо/

А. Биомандлын ус

В. Голын ус

С. Газар доорх ус

Д. Далай ба тэнгис

23. Хэсэг хэсгээр бөөгнөрөн долгио хэлбэртэй давхраа үүсгэсэн ниймгэн үүлний төрлийг сонгоорой. /1 оноо/

А. Бөөн үүл

В. Сэмжин үүл

С. Сэмжин бөөн үүл

Д. Давхраат үүл

24. Уулын бэлд агаарын даралт 840 мм, уулын оройд агаарын даралт 810 мм, агаарын дундаж температур 15 °С бол уулын өндрийг олно уу? /2 оноо/

$P_1 - P_2$

$$H = 16000 \frac{P_1 - P_2}{P_1 + P_2} \quad (1 + a) \quad a = 0.004$$

А. 27.1 м

В. 307 м

С. 308,3 м

Д. 310 м

25. 25°С –н температуртай агаарын үнэмлэхүй чийг нь 5г, чийгийн багтаамж нь 20 г/м³ бол харьцангуй чийгийг хэд байх вэ? сонгоно уу? /2 оноо/

А.25%

В.25 г

С.5 г

Д.4%

26. Монгол улс (ХӨ45°), Солонгос улс (ХӨ40°) жилийн 4 улиралтай, Энэтхэг улс (ХӨ20°), Филиппин улс (ХӨ10°) жилийн 2 улиралтай, Эквадор улс (0°), Сингапур улсад улирал солигддоггүй. Хятад улс (ХӨ 47°) хэдэн улиралтай вэ? /2 оноо/

С. Жилийн 2 улиралтай

Д. Жилийн 4 улиралтай

С. Улирал солигддоггүй

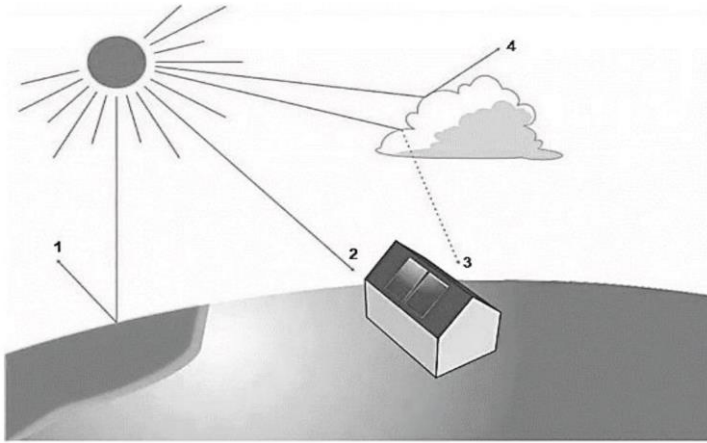
Д. Муссоны улиралтай

27. Аль нь биомассын хэмжээ хамгийн их байх вэ? /1 оноо/

- A. Говь цөл
C. Мөс

- B. Ой мод
D. Хад чулуу

28. (1, 2, 3) дугаартай нарны цацрагийн төрлүүдийг нэрлээрэй. /2 оноо/

A. 1-ойсон, 2-шулуун, 3-сарнисан

B. 1-ойсон, 2-сарнисан, 3-шулуун

C. 1-сарнисан, 2-шулуун, 3-ойсон

D. 1-шулуун, 2-сарнисан, 3-ойсон

29. Сурагчид экскурс хичээлд явахаар болжээ. Голын голдрилын өөрчлөлтийн судалгаа хийх бэлтгэл ажлын хүрээнд аль багцыг сонгох нь хамгийн оновчтой шийдэл вэ? /2 оноо/

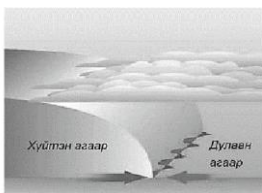
- A. Гэрэл зураг, глобус, аман яриа
B. Дуу хураагуур, газар зүйн зураг, гэрэл зургийн аппарат
C. Google map, GPS, судлаачдын судалгааны ажил
D. План зураг, зурагтын мэдээ, найз нөхдөөсөө асуух

30. Хүйтэн үед өөр газраас дулаан агаар шилжин ирэх үед дулаан фронт үүснэ. Энэ үед дулаан агаар хөнгөн тул хүйтэн агаарын дээгүүр өргөгдөн өндөрт гарч конденсаци үүсэн удаан хугацаанд хур тунадас орно. Дулаан фронтын үйл явцыг зөв дүрсэлсэн зургийг сонгоно

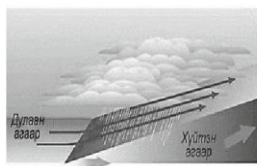
уу.

/2

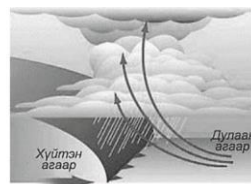
оноо/

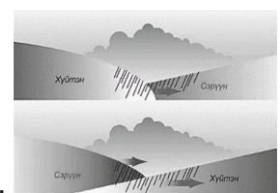
A.

B.

C.

D.

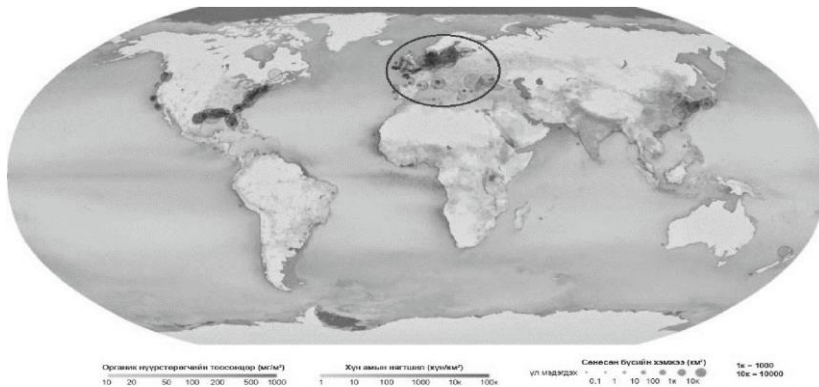
31. Мэдээлэлд дүгнэлт хийж, ямар аргыг хэрэгжүүлэх нь зохистой вэ? /1 оноо/

“2013 онд 6131 гол, горхи тоологдсоноос 5737 нь устай, 2014 онд 5800 гол, горхи тоологдсоноос 5413 нь устай байсан байна. 2014 онд тоологдсон булаг шандны 88% нь устай байсан байна.

- A. Ундны усыг үнэгүй болгох
B. Зориудаар бороо оруулахыг хориглох
C. Борооны усыг хуримтлуулахыг хориглох
B. Булаг, шанд, голын эхийг хамгаалах

32. Усанд байх хүчилтөрөгчийн хэмжээ хэт багассанаас болж усны амьтад амьдрах аргагүйд хүрдэг. Ийм бүсийг хүчилтөрөгчөөр дутмаг бүс буюу СӨНӨСӨН БҮС гэж нэрлэдэг.

Доорх зурагаас **дугуйлсан хэсэг** дэх “СӨНӨСӨН БҮС”-ийн байршлыг тодорхойлон, үүссэн шалтгааныг тайлбарлаарай. /2 оноо/

- A. Европын баруун хэсгээр, аялал жуулалчлалын бүс нутгийн хөгжил хөгжсөн учир
- B. Азийн зүүн хэсгээр, өндөр техник технологийн хөгжил хурдацтай нэмэгдсэн учир
- C. Африкин хойд хэсгээр, хотжилт нэмэгдэж хүн амын нягтшил ихэссэн учир
- D. Хойд Америкийн зүүн, зүүн өмнөд хэсгээр, хотжилтийн түвшин нэмэгдсэн учир

33. Дэлхийн хийн мандлын 5 үеийг ялгахдаа **ЮУНД** үндэслэдэг вэ? /1 оноо/

- A. Салхины хурд
- B. Озоны үетэй
- C. Тунадас унадаг
- D. Температурын өөрчлөлт

34. Дэлхийн хөдөлгөөний тухай дараах сонголтуудаас **БУРУУГ** ол. /2 оноо/

- a. Дэлхийн нарыг тойрох замд, нар-дэлхийн татах хүч өөрчлөгддөг
- b. Дэлхийн тэнхлэгээ эргэх хөдөлгөөний улмаас гадаргын температур өөрчлөгдөж байдаг
- c. Дэлхийн тэнхлэгийн хазайлт болон нарыг тойрох хөдөлгөөний улмаас улирал үүсдэг
- d. Дэлхийн тэнхлэгийн хазайлт нь гадаргаас ойх дулааны хэмжээнд нөлөөлдөг

35. Хийн мандлын хамгийн доод үе давхраа болох тропосферийн дээд хил экваторт хэдэн км өндөрт орших вэ? /1 оноо/

- A. 8-9 км
- B. 11-12 км
- C. 16-18 км
- D. 20-22 км

36. Аль чулуулгийн дээж нь урсгал усанд хамгийн хурдан хугацаанд элэгдэлд орсон байна. /2

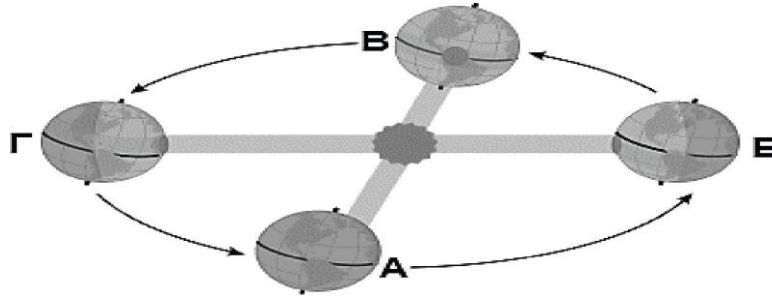
оноо/

37. Өнгөрсөн жил Болдын гэр бүлийн хийж хэрэгжүүлсэн ажлуудаас аль нь хөрс хамгааллын ЭСРЭГ үйл ажиллагаа вэ? /1 оноо/

- A. Био жорлон суурилуулсан   В. Үнсээ гуу, жалганд хаясан
 C. Мод тарьж, хашаагаа зүлэгжүүлсэн   D. Хог хаягдлаа ангилан ялгадаг болсон

ЗАДГАЙ ДААЛГАВАР

38. Зургийг ашиглан дараах асуултуудад хариулаарай.

A. Зурагт үзүүлсэн дэлхийн хөдөлгөөнд ямар үр дүн үүсэх вэ? /2 оноо/

.....
 .....

Б. VI сарын 22 - нд нар аль цэг дээр эгц тусах вэ? /1 оноо/

2. Г цэг мэлхийн зам   3. В цэг матрын зам
 2. Б цэг мэлхийн зам   4. А цэг матрын зам

39. VI сарын 22 - нд дараах өргөрөг тус бүрд нарны эгц тусгал хэд байхыг тооцоолж олоорой. /4 оноо/

Өргөрөг	Өвлийн туйл ХН/22 ($H=90^\circ - \Phi - 23.5^\circ$)
ХӨ50°	
ХӨ48°	

40. +15°C агаар 12.8 г/м³ чийг агуулах ёстой. Харьцангуй чийг нь 31% бол үнэмлэхүй чийг, дутмаг чийгийг олно уу? /3 оноо/